

NIÇİN İŞÇİ SINIFI?

Yıllarca önce, toplum meselelerini konuşurken bir arkadaşım, biraz da sinirlenerek, “canım, okumuş, kültürlü kimselerin memleketi nasıl idare ettiklerini görüyoruz işte” demişti. “Cahil, çoğunun okuma yazması bile olmayan işçilerden ne umulur?”

İşçi Partisi üzerine olan geçenki yazımı okuyanlar arasında aynı şüpheyi [besleyenler] olabilir; hele o yazıda, tarihi-toplumsal şartlar dolayısıyla işçi sınıfının gerçekten de okumuş ve kültürden yoksun kalmış sınıf olduğunu ifade etmiş olduğuma göre, bu tutumumda gizli bir çelişme bulunduğu inananlar da çıkabilir.

Oysa hakikat gayet basit. İşçi sınıfı dünya nimetlerinden ve kültürden en yoksun, sosyal hiyerarşinin en altında bir sınıf olduğu içindir ki, bütün ileri hamlelerin destekleyicisi ve hatta kaynağıdır. Memleket ekonomisinin kalkınmasından, sanayileşmesinden, demokratik hak ve hürriyetlerden, genel oy hakkından, genel eğitimin sosyal adaletin uygulanmasından işçilerin kaybedeceği hiçbir şey yok, kazanacağı çok şey vardır. Bütün bu ileri hamleler işçi sınıfı yararınadır. Bunun için de dünyanın her memleketinde işçi sınıfı ileriliğin ve gelişmenin savunucusu olmuştur.

Denecektir ki, topraksız ve az topraklı köylü de aynı yoksun durumdadır. Hatta şehirdeki işçiden de daha perişan hali. Neden köylü sınıfı değil de işçi sınıfı ilerici-dir?

Çünkü köylü sınıfı devrini yaşamış, geri bir ekonominin yarattığı bir sınıftır. Bütün toplumların, bu arada bizim toplumumuzun, kalkınması ancak tarihsel evrimin bu istikametinde gerçekleşebilir; geriye yönelerek, ziraata ve köy ekonomisine dayandırılarak bir toplum kalkınmaz. Genel sosyal gelişme bakımından tarihin artık geçmişe malettiği bir ekonomi sisteminin sınıfı olan köylü, toplumda ileri hareketin kaynağı ve öncüsü olamaz ama, nüfusun çoğunluğunu meydana getiren köylüyü demokratik mücadele dairesi içine, işçinin yanı sıra ve onunla omuz omuza olmadan da ilerilik ve kalkınma hareketi başarıyla yürütülemez. Bunun için işçi hareketi ve siyasi partisi ziraatın kalkınması davasına da el atar, programına ziraat ve toprak işçisi ve köylü ile ilgili maddeleri de koyar. Zaten ekonominin bütün sektörleri ancak ahenkli bir surette birlikte geçinirse, ziraat gerilerde durup kalırsa sanayinin de gelişmesi engelleneceğine göre, sanayi işçisi ırgat ve köylüyü de savunmak zorundadır. İşçi sınıfı, içinde bulunduğu ekonomik-sosyal durumunun zorlanması neticesi, âdeta sosyal bir insiyak, bir altıncı hisle ileriliktikten yana olmuş ve henüz kendi durumunun şuuruna varmadığı ve hatta bu durumun tahlili ve izahı yapılmadığı çağlarda bile ileri atılışlar yapmıştır. Mesela klasik demokratik gelişmenin beşiği olan Fransa’da işçiler, Büyük İhtilâlde ve 1831, 1848, 1970 devrimi hareketlerinde burjuvaziyi önce derebeylik düzenine karşı, sonra da orta sınıfları büyük sermaye hâkimiyetine ve krallığa karşı desteklemişler ve bu sınıfların gerilediği anlarda işçiler teşebbüsü ele almışlardır. 1848’de tereddütler içinde bocalayan Fransız Ku-

rucu Meclisi'ne cumhuriyetin 2. ilanını zorla kabul ettiren, sosyal cumhuriyet şiarını savunan, Paris işçileridir. Yine 1870'de Alman orduları Paris kapısına dayanıp burjuvazi yenilgiyi kabule hazırlandığı sırada direnenler ve sonuna kadar direnmek amacıyla, o zamana kadar tarihin kaydettiği en demokratik bir hükümet sistemini uygulamaya kalkanlar yine Paris işçileriydi.

İngiltere'ye bakarsak, orada da 19. yüzyıl işçi sınıfının demokratik haklar uğruna yaptığı sürekli mücadelenin damgasını görürüz. Şimdi, hepimizin gayet tabii bir insan hakkı gibi kabullendiğimiz; bütün vatandaşlar için genel oy hakkı uğruna İngiliz işçi sınıfı otuz senelik çetin bir mücadeleden geçmiştir.

Ama bugün, bu mücadeleler işçi sınıfına çok pahalıya mal olmuştur; defalarla yenilgiye uğramış, al baştan ederek yeniden uğraşmış, didinmiştir. Bunun bir sebebi, toplumdaki kuvvetler dengesinde işçi sınıfının o zamanlar nisbi kuvvetsizliği idiyse, diğer bir sebebi de teşkilatlanmada ve demokratik siyasi mücadeleyi yürütmekte tecrübesizliği ve bilgisizliğiydi. İşçiler bu durumun farkındaydılar ve bunun için işçi meseleleriyle ilgilenen aydınlara kendilerine yol göstermek için daima başvurmuşlardır. Ama aydınlar işçilerin bu itimadına layık olduklarını ne yazık ki her zaman tespit etmiş değillerdir; ya bilgisizlikleri, sebatsızlıkları, korkaklıkları dolayısıyla, ya da, bilerek veya bilmeyerek, işçi hareketinin karşısında olanların çıkarına hizmet ettiklerinden, aydınların işçi hareketine faydaları yerine zararları dokunduğu çok olmuştur.

Aydınların işçi hareketine ve bunun sonucu olarak da toplumun kalkınmasına ve ilerlemesi hareketine verdikleri zararlardan biri ve başlıcası bugünlerde memleketimizde de çok ileri sürülen sakat bir görüşe dayanılarak girişilmek istenilen teşkilatlanma teşebbüsü cinsinden yanlış hareketlerdir. Bunlara göre memlekette bugünkü düzenden faydalanan küçük bir "mutlu azınlık" vardır. Geri kalanı "halk"dır, "çalışan yığınlar"dır. Esasında bunların ihtiyaçları, istekleri aynıdır. Şimdi bu "yığınlar" partisini beklemektedir. İleri aydınlar bunların önüne düşüp, mutlu azınlıktan gayri bütün kütleleri içine alan geniş çapta bir parti kurmalıdırlar.

Oysa "halk", "yığınlar", "kütleler" kavramlarıyla ifade olunan nüfus topluluğu bir çeşitten (mütecanis) bir topluluk değildir. O da kendi içinden sınıf ve tabakalara ayrılır. Sanayi işçileri, ziraat işçileri, küçük ve orta köylü, zanaatkâr ve esnaf, kafa işçileri ve memurlar gibi aydınlar. Bu sınıf ve tabakaların toplumun tarihsel seyrinde aldıkları yer, oynadıkları ve oynayacakları rol birbirlerinden çok farklıdır. Bunları toplumun gelişmesi ve ilerlemesi hareketinde aktif bir rol oynamaya sevkeder ve bunun ifadesi olarak bir parti kurmaya kalkarken, hareketi bu farklar esası üzerinden teşkilatlandırmak ilk şarttır. Evet, bu sınıf ve tabakaları tek bir hareket halinde birleştirmek gereklidir. Ama bu birleştirmeler, bu sınıf ve tabakaları "halk", "yığınlar" gibi kavramlar içinde düşünerek, bunların çıkar ve isteklerinin bir listesini yapıp "reformlar" dizisi halinde parti programına koyarak yapılamaz. Bu, tarihsel ve sosyolojik gerçeklere aykırı düşer. Böyle bir parti, ergeç küçücük, sözde reformlar peşinde giderek kendini günlük politika oyunlarına, kombinezonlara, tavizlere, talifçiliğe kaptırır. İşçi sınıfı hareketi ve onunla birlikte bütün memleketin gerçek kalkınma ve ilerleme davaları bir yanda kalır.

Partinin böylece yönünü şaşırması için, tarihsel gelişme vetiresi en sağlam

olan işçi sınıfına dayanması, diğer sınıf ve tabakaları işçi sınıfı etrafında toplayıp birleştirmesi, bunların tarihi gelişmedeki yer ve rollerini asla unutmaması gerekir. İşçi sınıfı yalnız kendi dar çıkarlarına (ücretler, iş şartları vb) değil, toplumun bütünü-
nün kalkınma, ilerleme, demokrasi ve kültür davalarının savunucusudur.

[“B.H.” imzasıyla]

Öncü, 25 Nisan 1962